

DOBSINA

Magyarok száma: 13 fő (2011)

Területe 9.513 hektár; népessége 5.029 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Dobsina rend. tan. város, régebben szab. bányaváros, Gömör-Kishont vármegye északkeleti részén 468 m. tengerfölötti magasságban fekszik, határos Szepes vármegyével. Éghajlata hegyes, erdős vidékénél fogva télen-nyáron egyaránt mérsékelt.

2. Története. Timon és Szverinus történetírók leírása szerint már a rómaiak idejében, nemsokára Krisztus urunk születése után voltak itt quád telepek, melyek főleg bányamiveléssel foglalkoztak. A város azonban mint község csak 1326-ban alakult meg Bebek Miklós akkori földesurával az egi káptalan előtt kötött egyezés alapján. Megkapta a korponai német bányász lakosságnak adományozott hasonló jogokat és szabadalmakat. Zsigmond király 1417-ből való oklevele Dobsinát már városnak (oppidum) nevezi. Hogy Dobsina már a 14. szd végén és a 15. szd elején virágzó bányaváros volt, igazolják a levéltárban levő régi okmányok. Itt kovácsolták Mátyás király győzelmes fekete serege számára a fegyvereket. Vásártartási jogosítványait Zsigmond és Mária Terézia királyoktól kapta meg.

A város a szenvedésekből is nagyon kivette részét, a husziták folytonos rettegésben tartották és gyakran meg is sarcolták. Ezen időből származik az ev. templom gót stilben renovált díszes épülete. 1540-ben Basó Tamás Murányról haddal támadta meg, 1584. okt 14-én éjjel török fegyveresek ütöttek reá s a várost teljesen felégették, feldúlták és 350 lakosát hurcolták el. Thököly és Rákóczi szabadságharcaiban a város lakossága élénken részt vett.

A 16., 17. és 18. században a vasbányákon kívül gazdag ércbányákat is miveltek. Az 1840-es években a város végleg megváltotta magát a közbirtokosságtól. A 18.század vége felé a dobsinai bányaipar új lendületet nyert. 1780-ban ugyanis bizonyos Schön János Gottfried nevű szász Dobsinára jött és felfedezte a kobalt-nikkel ércet, melynek a város fellendülését és felvirágzását köszöni. Sajnos, hogy a gazdag telérek már elfogytak és a Transvaalban és Uj-Caledoniában felfedezett roppant terjedelmű kobalt-nickel érctelepek ezen érc árát annyira lenyomták, hogy képtelenek vagyunk velük versenyezni. Azóta a város csak lassabban, de mégis fokozatosan fejlődik. Leghatékonyabb fejlődési tényezői, melyek nevét a legszélesebb körben ismeretessé teszik: a világhírű jégbarlang, kitűnő iskolái és a vasút.

A városi tanács a polgári ügyekben való biráskodáson kívül 1870 előtt albányabíróság cím alatt bányahatóság is volt és kiadványait így állította ki: „Mi Dobsina szabadalmas kir. bányaváros birája, bányamestere és tanácsa. „ Pecsétje: Sigillum der freien Bergstadt Topschau 1585 körirattal.

3. Hatóságok és hivatalok. A városi hatóságon kívül semmi más hatóság vagy hivatal nincsen. Az ismételve kérelmezett járásbiróságot a város eddig nem kapta meg.

4. A lakosság foglalkozása. Főfoglalkozása ősidőktől fogva a bányászat és kohászat. Sajnos, hogy e téren a dúsabban fizető Amerika vonja el legjobb bányászainkat. Ujabbi időben a városnak és egy magáncégnek (Donáth és Haas) fűrésztelepe állandó munkával látja el a lakosságnak egy tetemes részét. Az állattenyésztés, mely ezelőtt virágzó volt, a nagy bérek következtében mindinkább hanyatlik.

5. A város határa többnyire fenyves erdőség. Ebből a város, mint erkölcsi testület tulajdonához tartozik: 9886 kat. hold erdő, 548 kat. hold rét és kert, mintegy 2 millió K leltári becsértékben. A többi magántulajdon. Bő és egészséges ivóvize, fürdője, kiterjedt út és csatornarendszere van.

6. Tervek a jövőre. Legújabban építette fel a villamos világítás telepét, kapcsolatosan a gőzfűrész áthelyezésével. Főterve: a Dobsina-Poprádi vasút létesítése, melyre a képviselőtestület 1 millió koronát szavazott meg. Ezenfelül járásbiróság, gőzfürdő, katonai laktanya, a betonjárda és a csatornázásnak az új városrészekre való kiterjesztése stb.